

СТРЕЛЕЦЪ

СЕДМИЧНИКЪ ЗА ЛИТЕРАТУРЕНЪ, ХУДОЖЕСТВЕНЪ И КУЛТУРЕНЪ ЖИВОТЪ

АБОНОМАНЕНТЪ: ЗА ГОДИНА 150 ЛВ., ЗА 6 МЕС. 80 ЛВ., ЗА 3 МЕС. 40 ЛВ. • ЗА ЧУЖБИНА: ЗА ГОД. 200, ЗА 6 МЕС. 120, ЗА 3 МЕС. 70 ЛВ. • ЗА УЧИТЕЛИ И УЧАЩИ СЕ: 140, 70 и 35 ЛВ.

8

Редактори: Проф. Н. Гълъбовъ и Чавдаръ Мутафовъ
БРОЙ 4 ЛВ. • СОФИЯ, 26.V.1927 г.

ИЗДАВА: КНИГОИЗДАТЕЛСТВО И ПЕЧАТНИЦА „РОДОПИ“
НА ТОДОРЪ Л. КЛИСАРОВЪ • СОФИЯ, Ц. САМУИЛЪ, 50.
ТЕЛЕФОНЪ 575 • ВСИЧКО СЕ ИЗПРАЩА на ГОРНИЯ ЯДЕРСТВО

ПРАВОПИСЪТЪ

Професорите Л. Милетичъ, Ст. Романски и М. Арнаудовъ изработиха през 1923 г. последното упължване за правописъ на българския книжовенъ езикъ; тъм задържаха ероветъ във края на думитъ, но запазиха ъ, като ограничиха писането му; запазиха сжо и буква ж, като най-голема отстъпка на етимологичния принципъ във правописа.

Професорите Б. Цоневъ, Ал. Тодоровъ-Баланъ и Младеновъ разкритикуваха остро този правописъ, като се обявиха особено противъ задържането на ъ и ж. И тримата доста убедително доказаха, че мащоването на тия букви ще улесни много правописа, ще се избегнатъ голъмтъ междунотии и главоболяния, които създаватъ тия букви на учители и учащи се, на всички, които прибъгватъ до перото и ще се установи общъ български книжовенъ изговоръ.

Проф. Ст. Младеновъ държа между другите повече примирително поведение, като е съгласенъ да се запазятъ крайните ерове, което не било същността на академически правописъ (Изтокъ, 27.II.1926).

База за примирението е: вторитъ да се съгласяятъ съ запазване крайните ерове, а първиятъ окончателно да отстъпятъ съ ъ и ж.

Ако хвърлимъ погледъ назадъ, ще видимъ, че брожището противъ ъ и ж не датира отъ 3—4 години насамъ. Бившият министър на просветата Проф. Ив. Д. Шишмановъ, чиято висока култура го караше да се вслушва и въ мнението на учителите, свика през 1904 г. делегати на сръдношколските учители по български езикъ на общца конференция въ София, да разискватъ между другите въпроси и този по правописа.

Мненията и решенията на тази конференция съ изложени въ сп. „Училищенъ прегледъ“, 1904 г.

Делегатите на брой 23, избрани отъ свои колеги по български езикъ, съ изказали не толкозъ личнитъ свои мнения, колкото общитъ гледища на учителите по български езикъ.

При обсъждане правописния въпросъ всички се изказали противъ ж, като се замени съ ъ; повечето се изказали за премахването сжо на ъ, като се замени споредъ общоприетия книжовенъ изговоръ съ я и е, по-малко се изказали за запазването му и то много ограничено — въ думи, въ които се изговаря като я.

Ако хвърлимъ погледъ още по-назадъ, ще се спремъ на единодушното професорско мнение по правописа. Тъкмо преди 30 години нашите професори филолози почнаха списването на „Български прегледъ“ (април 1897 г.) на опростенъ правописъ, на който пакъ днес тръбва да се спре българскиятъ книжовенъ свѣтъ. Въ априлската книжка на споменатото списание е изложено становището на редакционния комитетъ по приемането отъ него правописъ: . . . „втората комисия отиде по-далечъ и прие най-лесното и най-практичното: да се пише просто е и я споредъ книжовното произношение, способъ, който ние бѣхме още преди това одобрили; вмѣсто ж и втората комисия се съгласи да се пише ъ въ срѣдата на думитъ и а въ края. Щомъ върху тия два кардинални правописни въпроса можахме да се съгласимъ, то показва, че нашиятъ навикъ е наклоненъ да отстъпи до толкова, че ще

стане възможна една по-умѣрена, но при все туй добра реформа въ нашия правописъ, безъ да му се измѣни много външния видъ, сир. това, що най-силно бие въ очи и дразни навикътъ. Кога ще бдеша прокарана у насъ изобщо не можемъ да кажемъ. Отъ министерството на просвещението много зависи, да я ускори, като я въведе въ училищата“.

Редъгодини съществува на така установенъ правописъ списанието „Български

на което стои приетиятъ до сега правописъ, и единъ по-опростенъ, съ по-голъмъ огледъ къмъ живата фонетика, какъвто е напримѣръ сега правописътъ на „Български прегледъ“.

„И следъ всестранно изучване на въпроса, ние дойдохме до убеждение, че тръбва да се удари по срѣдень путь, като се направява взаимни отстъпки“.

Тъкмо така стои и днес правописниятъ въпросъ — да се избира между

дойдохъ до убеждението, че книжовниятъ говоръ е всичко, а писмото е само срѣдство, оржие на първия, и като така за твърдия и мекъ изговоръ крайнитъ ерове тръбва да се запазятъ; ъ да се изостави като голъма пречка за единъ книжовенъ езикъ и заради обикнаната му употреба въ писмото; сжо и буква ж да се изостави като непотрѣбна въ писмото.

Ероветъ въ края на думитъ отъ м. ред. число и тия отъ ж. родъ свършава на съгласна, не само указватъ на твърдото и меко произношение, но и придаватъ значение на нѣкои думи, напр. медъ (за ядене), медъ (бакъръ), пръстъ (на ржката), пръстъ (земя), синъ (сыц.), синъ (прилаг.) и др..

Учителите по български езикъ въ човетъ по четене постоянно поправятъ учениците въ произнощението на ъ, което не ще да става, ако бъде замѣнено въ христоматиятъ имъ съ я и е споредъ книжовния изговоръ.

Тукъ би се възразило така — ами като замнемъ ъ, нѣма ли да настане галиматия въ писането на я и е? Действително, таинството може да се лояви въ частичните писма на по-малограмотните, но всички, които пишатъ вестници, списания, книги и учебници тръбва да знаятъ книжовния езикъ и следователно правилно ще замѣнятъ навсъкъже ъ съ я и е. Това доста успѣшно се постигна отъ сп. „Български прегледъ“, отъ Пенчо Славейковъ, бѣ всички почти книжовни издания през 1922-23 година.

Сжо и при писането, главните изобилини грѣшки се въртятъ около ъ и ж. Разгледайте колко ще са ученически тетрадки, червеното мастило е играло все върху ъ и ж. Много време отнема правописъ на тия 2 букви, пъкъ за стилни упражнения време не остава.

Ако буква ж пречи само на писането, буква ъ — и на писането и на четенето. Тя извиква двойно колебание въ учениците — и като я пишатъ и като я четятъ. Това двойно колебание ще изчезне, като изчезне и буква ъ.

И писателите не знаятъ где да пишатъ ъ; самиятъ проф. Любомиръ Милетичъ, който оставилъ ъ въ писмото, въ една своя критика на повестта „Изъ теснинъ“ въ „Бълг. прегледъ“, като дохожда до правописа на книгата, се провиква:

— Правописътъ е ужасенъ! ъ се пише почти безразлично и гдето тръбва, и не тръбва.

Ако сегашните проф. Любомиръ Милетичъ държатъ здраво на тогавашния си любимъ правописъ, ще са да поправи само Омарчевски правописъ, като повторише ероветъ, а замѣнише буква ж.

Нѣмаше да последватъ ни критики отъ другите професори, а съ общи усилия щѣха да се изработятъ пълни речници, наставления и пр. подробности за единъ общи правописъ.

Въ българския правописъ, освенъ спорните 2 букви, има много други подробности, напр., за слялото писане на предлогите пре-, при-, о-, у-, но, за щастие, тия подробности не съставятъ споръ, та лесно ще се установятъ отъ компетентните.

Ако приемането на общъ единенъ правописъ не е могло да стане вчера, то нека се направи опитъ, за да стане днес. Въпросътъ тръбва да се подеме отъ избрания на 23.XII.1923 комитетъ (ако до сега не се е разрешилъ), състоящъ се отъ Никола Станевъ, Божанъ Ангеловъ, Ди-

ДЕРВИШЪ, рисунка съ моливъ

БОСФОРЪ, Рисунка съ перо

митър Мишевъ (членъ на Академията), Иванъ Хаджовъ, покойния проф. Цоневъ, членъ на Академията; (разбира се, че тръба като покойникъ да е замъненъ съ другъ професоръ от същата специалност), Минко Геновъ и Станчо Баръмовъ (от учит. съюзъ). На този комитетъ бъ възложено да направи всички постъпки за постигане съгласие върху единъ правописъ. Ако този комитетъ не е разтуренъ, нека стане спометно звено между Министерството на Просветата, професорътъ филологъ (всичките) и Академията на науките за окончателно изработване и приемане на единенъ български правописъ.

Жеравна, 1927 г.

Василъ Тодоровъ

Графиката на Вл. Димитровъ-Майстора

Още презъ войната този художникъ бъ изненадъл съ нѣколко скици и рисунки съ перо, изпълнени въ една техника, каквато нашитъ художници не бѣха имали: тамъ шрихтъ на перото сякашъ дѣла формата, както дървото се дѣла съ ножъ — и по този начинъ изобразенитъ предмети: дървета, скали, войници, получаваха нѣкаква ржбата стегнатостъ, известна кубистична структура и заставаха неподвижни, съчетани и срастнати единъ въ други. Тази техника, обаче, лишила отъ подробното на слуйното, твърде бавна и твърде старателна въ еднаквостта на шриха, даваше отъ своя страна на изображението нѣкаква вкамененостъ, изключваща движението на линията и модели-

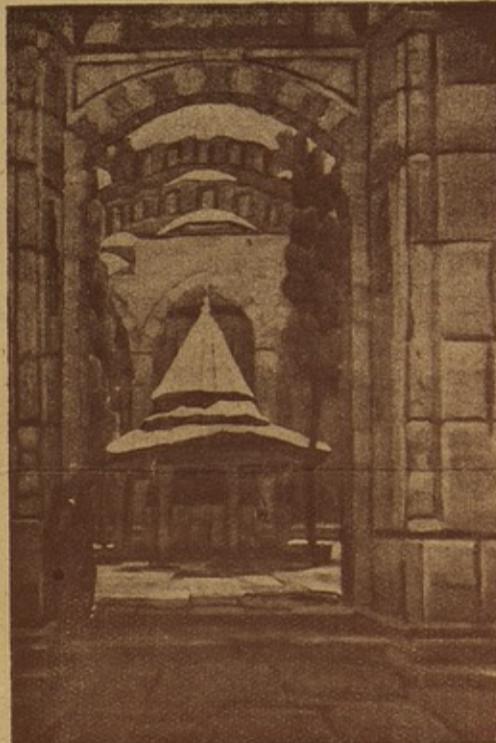
раща само плоскоститъ. Отсѫтствието на движение въ образа даваше пъкъ на формата известна безвременность, нѣкакво експандиране изключително въ пространството; оттукъ и една почти скулптурна неподвижностъ, въ която материията се превърташе въ широки застинали маси — и тогава, всичко ставаше едно: дървета, скали, войници — една необятна и каменна материя, едно първично вещество, от което е бѣль сътворенъ свѣтъ.

Това моделиране въ техниката на Вл. Димитровъ-Майстора имаше още една особеностъ: слабата извитостъ на щрихи и неговото поставяне въ опредѣлени четвърти плоскости, подъ различенъ наклонъ единъ къмъ друга, разпадаше общата пластичностъ на формата въ редъ плоскости, ограничаващи се въ почти правилни ржбове. Ала тѣзи плоскости, тъкмо поради кривината на шриха и ясното ограничаване на ржбовете, получаваха сами

известна вглъбнатостъ; по този начинъ тѣ моделираха формата чрезъ отнемане, а не чрезъ придаване — и така тѣ напомняха скулптурното моделиране съ чукъ и съ рѣзецъ.

Тази нагледъ незначителна особеностъ на моделирането крие въ себе си цѣлъ редъ последици, най-напредъ по отношение на формата. Докато при пластичното или живописното моделиране се прибавя къ формата, която носи съ себе съ сѣнки, въздухъ, свѣтлина — и въ известна смисъ образъ се разрасва въ време на творчеството, за да добие крайните си очертания, присъултурното моделиране образътъ е даденъ още въ самото начало като точно опредѣлена пространствена форма — и творчеството има смисъ само да проникне до тази форма и да я открие. Така това моделиране е преди всичко конструктивното: то търси да закръчи формата въ нейната пространствена зависимостъ, въ размѣрътъ и съотношенията на нейните части, въ общата стабилностъ на композицията.

Това начало получава търпърва смисъ въ графиката: тамъ формата, несмущавана отъ цвѣтната стойностъ на боята или отъ въздушната преливностъ на контурата, тръбва да бѫде закръпена преди всичко въ линия и плоскостъ, тя тръбва да бѫде конструирана. И може би въ графиката нѣма нищо по-ясно и по-можъжо отъ дървената гравюра: тамъ рѣзецътъ търси да отнеме свѣтлината отъ общата неподвижна черна маса, за да изтръгне търпърва животъ отъ нея; да разкрива пло-

ДЖАМИЯ, маслени бои

КОЛОНАДА, маслени бои

ПОКРИТЬ ПАЗАРЪ, маслени бои

ЛЮБОВЪТА КАТО ОТКРОВЕНИЕ

Мизина считать, че любовъта е самоизмама. Влюблениятъ, казватъ тѣ, е винаги заслѣпенъ и не винка недостатътъ на своята избраница. Любовъта, казва Ницше, е кратковремена лудостъ, която свършила съ продължителна глупостъ.

Но любовъта е не само измама; тя е и измама. Влюблениятъ иска да се покаже предъ своята любима не такъвътъ, какъвто е въ сѫщностъ. Обикновено иска да мине за герой. Надценява себе си. Жената, впрочемъ, го надѣща въ изкуството да подправи себе си.

Такава е любовъта, която граничи съ флирта. Измама и самоизмама. Любили се, лъгали се, — казва се въ една народна пѣсъ. Но има и другъ видъ любовъ, чийто идеалъ е саморазкриването и сплитането на душитъ. Такъвътъ е копнѣкътъ за любовъ у изключителната личностъ. Реализуемъ ли е този копнѣкъ? „Лъзъ не на мѣрихъ душа, душа си да излѣя“ — казва нашиятъ поетъ.

Такива оплаквания често се чуватъ. „Щастливи сѫ аленитъ устни, казва Сюли Прудомъ; тѣ се сливатъ въ сладка целувка, за да съединятъ две дишания въ едно; но нищо не може да съедини бѣднитъ човѣшки души. И защо имъ е дадено безсмѣртие? Колко по-добре би било, ако можеха да се слѣтътъ поне за мигъ, па маляр и следъ това да изчезнатъ безследно“. Този копнѣкъ не е чуждъ и на Мопасана. Но и той не върва въ реализумътъ му. „Тя изпитваше чудноватото желание, казва той за една отъ геронинитъ си, да отпусне глава на рамото на този човѣкъ, да бѫде по-близо до него, да бѫде съвсемъ близо, — това „съвсемъ близо“, което никога не се намира, — да му даде онова, което напразно предла-

гаме на другитъ, и което остава наше — интимното Лъзъ на душата“.

Но какво означава жаждата на влюбения да проникне въ съкровенитъ области отъ индивидуалността на любимото лице? Не е ли това една жаждата за обладаване, подобна на жаждата за физическото обладаване? Чувството на собственика, споредъ Спенсера, е единъ отъ сѫщественитъ елементи на любовъта. Това чувство, впрочемъ, е отъ несексуаленъ произходъ. То може да се превърне въ своеобразна страсть за разкриване на чуждите души. Рускиятъ писател Купринъ описва една подобна страсть въ романа си „Щабъ - капитанъ Рибинъ“:

„Той изпитваше странна, твърде смѣтна за самия него наслада да прониква въ тайнитъ, недостъпни стани на човѣшката душа, да отрива скрититъ, понѣкога дребнави, понѣкога позорни, по-често смѣшни, отколкото трогателни пружини на външнитъ действия — да подържи въ ръка живото, горещо човѣшко сърдце и да усъща биенето му. При това често му се струваше, че той напълно загубва своето Лъзъ, — до такава степень започваше да мисли и чувствува съ душата на чуждия човѣкъ, дори да говори неговия езикъ, да употребява характернитъ му думички и най-после даже се улавяше въ това, че употребява чуждите жестове и чуждите интонации на гласа. Но щомъ се насищаше на единъ човѣкъ, той го захвърляше“.

Тази пресита отъ душевното обладаване е чужда на любовъта. Влюблениятъ би желалъ да обладава всички области отъ индивидуалността на любимото лице, би желалъ да изживиегъ неговото минало; той дира нѣкаква тайна формула, която би разкрила динамизма на душата у лю-

бимото лице, дира нѣкаква абсолютна истина. Влюблениятъ забравя, че всяка истина е относителна; забравя, че душата е безъдънна — тъкмо за това стремежътъ му къмъ обладаване остава неудовлетворенъ. Единствената възможностъ, която му остава е — да замѣни представата за любимото лице съ продуктъ на собствената си фантазия, да се влюби въ нѣкакъвъ въображаемъ образъ и да забрави реалния човѣкъ, който е възбудилъ любовъта въ душата му. Има влюбени, които не разбиратъ и не желаятъ да разбератъ душата на любимото лице. Заслѣпени отъ жаждата за обладание, тѣ оставатъ безчувствени къмъ реалния обектъ на тѣхните чувства. Нѣма по-жестокъ човѣкъ отъ безумно влюбения, който е успѣлъ да свърже живота си съ живота на влюбеното лице.

Но има и другъ видъ любовъ, който не достига до безумие, една по-тиха, но по-дълбока любовъ, която не заслѣпява, а просвѣтлява. Жаждата за обладаване чуждата душа и жаждата за отдаване на своята собствена тукъ се взаимно допълватъ. Но какъ бихме могли да проникнемъ въ душата на любимото лице, какъ бихме могли да разкриемъ своята предъ него? Нали душата е безъдънна.

Да, душата е безъдънна и всяка истина е относителна, но все пакъ въ душата на човѣка има истини, които създаватъ своеобразно душевно напрежение. Това сѫщина - сили, както би се изразилъ Фуие. Изживяните и изстрадани истини, които коннѣятъ за свободенъ изразъ и сподѣляне. Тъкмо тия истини разкрива просвѣтлената любовъ.

Всѣка истина е относителна. Но нима учението не чувствува непреодолимо желание да изкаже новата истина, която се е зародила въ душата му? Нима коннѣ-

жътъ по тази истина се намалява отъ съзнанието, че единъ денъ тѣ ще останатъ? Влѣченията у човѣка, както изтъква Анри Бергсонъ, се зараждатъ и развиватъ по-добро живи органици. Така се заражда коннѣжътъ по новата истина на учения, така назрѣва тя въ душата му, за да се отдѣли най-после отъ нея подобно на узрѣлъ плодъ, който пада отъ собствената си тяжестъ. Новата истина не е абсолютна, но тя освобождава душата на учения отъ своеобразното душевно напрежение. Тя е освобождаващата истина на душата.

Подобенъ процесъ на освобождаване превижава и любящиятъ. Любовъта извлича освобождаващите истини на душата и ги превръща въ творчески сили. Нѣкога отъ тия истини лежатъ въ дълбочините на безсъзнателния животъ. Въ душата на човѣка, както е изтъкнато отъ психоаналитичните, има чувства и влечения, които се изпльзватъ отъ контрола на съзнанието и образуватъ едно паразитно Лъзъ, за чието съществуване дори и не подозиратъ. Това паразитно Лъзъ изразходва жизнените сили на личността и обезсила съзнателната воля. Тъкмо то е причината за функционалните нервни разстройства, при които липсва каквато и да било ограническа повръдане на нервната система. Психоаналитичниятъ методъ на лѣчение, както е известно, се състои отъ откриването и осъзнаването на тия безсъзнателни чувства и влечения. Пациентътъ тръбва да признае тѣхните паразитни сили на личността си личностъ, за да ги постави въ контактъ съ съзнателната си воля и да ги подчини на принципите, които регулиратъ съзнателния му животъ. Психоаналитичниятъ методъ по този начинъ обединява душевните сили на личността

скост по плоскост, всъка граница и всъки ръбъ — и тъкмо съ това да ги стегне въ точно стилово единство: въ мърката на щриха и измѣримостта на плоскостите, които се схождат. По този начинъ, обаче, субективните извиви на линията малко по малко добива известна отвлеченост, известна обективност — той става спокойен и монументален.

Така спокойни и монументални сѫ донесени съ напоследък от Сиракуза и Цариград рисунки на Вл. Димитровъ-Майстора. Въ тѣхъ нѣма каприсната линия на импресиониста, непредвидените щрихи на неопитния: тѣ не сѫ случайни, съ онова „общо“ художествено интерпретиране, тъй характерно за нашите художници. Ала заради това въ тѣхъ линията и щрихът сѫ сякаш изрѣзани въ хартията, съ непоклатимата и спокойна ржка на майсторъ, който знае точно какво иска. А той иска преди всичко основната форма.

Няя той търси въ фигурата на молящия се дервиш — дори, за да не бѫде смущаванъ отъ подробностите на лицето, той го е поставилъ гърбомъ. Художникът е търсилъ тукъ жеста, онова движение на тѣлото, което отговаря на движението на душата; той е оправдилъ всичко, което би попречило на стремежа на тѣлото и ръцетъ: всъка гънка, всъка забавна предметност. За да постигне това той е надебелилъ десеторно контурата: въ тая рисунка моливът е полаганъ дори не въ щрихи, а въ една пътна линия, която прилично напомня следата на четката, ала безъ случайността на нейното водене — защото тази линия не е дадена на единъ дъхъ, носеща движението на ржката, а е по-скоро изрѣзана въ свѣтлинни, като бавно и обмислено опростяване, като едно съзнателно търсене да се сглѣти виде-ното въ единъ единственъ белегъ. Тъй тази прости рисунка добива неочеквано размѣри, расте въ неподвижна и ясна монументалност: тя би могла да покрие цѣла стена съ измѣренъ си контури — и тъкмо тамъ е тайната на Вл. Димитровъ-Майстора: неговата корава и първична прости. И по този путь, той навлиза въ сѫщността на графиката.

Зашото, графиката е все пакъ, въпреки всичко, изкуство на формата. Ала тази форма трѣбва да бѫде дадена тъкмо като организирано единство, като тектоника, и съвсемъ логично художникът търси през маниера на рисунките си съ перо онази графична техника, която най-много се приближава до скулптурното начало: тъкмо гравюрата на дърво. Почти въ всичките си рисунки съ перо той вади през щриха свѣтлинниятъ — така неговата техника е въ известна смисълъ негативна: той моделира не съ рисунъкъ, а съ плоскост — и по този начинъ контурата се явява като резултат: като ржъ отъ пре-

създава единство въ душевния животъ. Това той постига безъ да дири нѣкаква абсолютна истина, нѣкаква метафизическа сѫщност на душата. Психоанализата се задоволява съ освобождаващите истини на душата. Тамъ е нейната сила и отъ тамъ произтича лечебното й въздействие.

По сѫщия начинъ се развива и склонността на любящия да разкрива душата си и да прониква въ душата на любимото лице. Любовта, доколкото застъпа скритътъ влечения на личността, бихме могли да охарактеризираме като съпонтаненъ психоанализъ. Искреността къмъ любимото лице се явява като най-важно условие за развитието на тази любовъ. Искреността тукъ не загубва цената си, дори и когато сподѣляме ожиданието си на наклоности.

Очично описание на това явление сѫщаме въ психологичната студия на Метерликъ върху искреността: „Въ това състояние, казва той, не ни идва идеята да скриемъ една задна мисълъ, едно задно чувство — вулгарно или недостойно. Тъ вече не ни правятъ да се червимъ, защото, признавайки ги, ние ги осъждаме, отдѣляемъ ги отъ себе си, доказваме, че тъ вече не принадлежатъ къмъ нашата животъ, че тъ не се раждатъ вече отъ активната, свободната и лично нашата част на силата, съ която разполагаме, а отъ примитивното, безформеното и подчинено намъ сѫщество, което ни дава едно зрелище, забавно като всички зрелища. Едно чувство на умраза, на егоизъмъ, на просташка суетност, на завистъ или на нечестност, разгледано въ светлината на пълната искреност, не е вече друго, освенъ едно интересно и своеобразно цвете. Тази искреностъ пречиства като отъяня всичко, що обгръща“.

Виена, Май 1927 г.

Ат. Илиевъ

ЩУРЕЦЪ

Слънцето запали моята стая
и ме люшна весель детски смѣхъ:
Господи, прости ми че посмѣхъ
нѣкога да тръгна самъ къмъ рая.

Мога ли да ида тамъ, кѫдето
се разлива вѣчна тишина?
Лъзъ израстнахъ въ студъ и въ тъмнина
и живѣя въ бури и премеждия.

А пъкъ тамъ, незнай, има ли
вѣтрове, свѣткавици и дъждъ,
шъпота на пролѣтната ржъ,
сребърния снѣгъ на зимата?

Нека вѣчно да живѣя тука,
да се храни съ корени и медъ.
— Господи Всеблаги, и единъ поетъ
ще умре въвъ твоя рай отъ скука.

МОНАХЪ

Една пѫтека бавно ме въвежда
въвъ пустия забравенъ монастиръ,
кѫдето всички горестни премеждия
ще замънъ състь постъ и миръ.

И моята уста ще онѣмѣе,
и ще пресъхне богохулната ми речъ:
въвъ покаяние бѣзмѣлъно ще узрѣя,
о Господи, за твоя огненъ мечъ.

И ако нѣкой день сама достигне
молитвата ми пламенна до тебъ,
и ако видишъ, че протѣгамъ съ радость
ржка за твоя черенъ хлѣбъ,

тогава ти при своя бедень грѣшникъ
Архангелъ Михаилъ прати —
готовъ съмъ, Господи, да го посрещна
предъ монастирскѣ врати.

Димитъръ Пантелеевъ

ВИНО, ГРОЗДЕ И ВЪЗДЪРЖАНЕ

Известно е на всички, че у насъ има много вино, за което не могатъ да се наѣмѣятъ купувачи. Поради това винопроизводителите сѫ въ затруднено положение.

Тѣ сѫ обработвали лозата си, плащали сѫ високи надници, купували сѫ синъ камъкъ на високи цени, правили сѫ още редица други разходи, все съ надежда, че виното имъ ще се продаде. Това обаче, което се продава, не може да покрие дори разходътъ имъ. Козъ е причината, за да нѣма пазаръ виното ни? Нѣкой ще яди въ общата икономическа криза на страната ни, ала нека се има предвидъ: въ България се произвежда сега толкова много вино, че дори и да не сѫществува никаква икономическа криза, не би могло да се изразходва въ страната ни. То би могло да се продава, само ако можеше да се изнася въ чужбина. Нашето вино, приготвяно по примитивенъ начинъ, може да има пазаръ само въ нѣкои отъ съседните на мънъ страни, но не и въ западните държави. Първо: тамъ се произвежда много вино, много по-добри и дълготрайни отъ нашите виното ни? Нѣкой ще яди въ общата икономическа криза на страната ни, ала нека се има предвидъ: въ България се произвежда сега толкова много вино, че дори и да не сѫществува никаква икономическа криза, не би могло да се изразходва въ страната ни. То би могло да се продава, само ако можеше да се изнася въ чужбина. Нашето вино, приготвяно по примитивенъ начинъ, може да има пазаръ само въ нѣкои отъ съседните на мънъ страни, но не и въ западните държави. Първо: тамъ се произвежда много вино, много по-добри и дълготрайни отъ нашите виното ни? Нѣкой ще яди въ общата икономическа криза на страната ни, ала нека се има предвидъ: въ България се произвежда сега толкова много вино, че дори и да не сѫществува никаква икономическа криза, не би могло да се изразходва въ страната ни. То би могло да се продава, само ако можеше да се изнася въ чужбина. Нашето вино, приготвяно по примитивенъ начинъ, може да има пазаръ само въ нѣкои отъ съседните на мънъ страни, но не и въ западните държави. Първо: тамъ се произвежда много вино, много по-добри и дълготрайни отъ нашите виното ни? Нѣкой ще яди въ общата икономическа криза на страната ни, ала нека се има предвидъ: въ България се произвежда сега толкова много вино, че дори и да не сѫществува никаква икономическа криза, не би могло да се изразходва въ страната ни. То би могло да се продава, само ако можеше да се изнася въ чужбина. Нашето вино, приготвяно по примитивенъ начинъ, може да има пазаръ само въ нѣкои отъ съседните на мънъ страни, но не и въ западните държави. Първо: тамъ се произвежда много вино, много по-добри и дълготрайни отъ нашите виното ни? Нѣкой ще яди въ общата икономическа криза на страната ни, ала нека се има предвидъ: въ България се произвежда сега толкова много вино, че дори и да не сѫществува никаква икономическа криза, не би могло да се изразходва въ страната ни. То би могло да се продава, само ако можеше да се изнася въ чужбина. Нашето вино, приготвяно по примитивенъ начинъ, може да има пазаръ само въ нѣкои отъ съседните на мънъ страни, но не и въ западните държави. Първо: тамъ се произвежда много вино, много по-добри и дълготрайни отъ нашите виното ни? Нѣкой ще яди въ общата икономическа криза на страната ни, ала нека се има предвидъ: въ България се произвежда сега толкова много вино, че дори и да не сѫществува никаква икономическа криза, не би могло да се изразходва въ страната ни. То би могло да се продава, само ако можеше да се изнася въ чужбина. Нашето вино, приготвяно по примитивенъ начинъ, може да има пазаръ само въ нѣкои отъ съседните на мънъ страни, но не и въ западните държави. Първо: тамъ се произвежда много вино, много по-добри и дълготрайни отъ нашите виното ни? Нѣкой ще яди въ общата икономическа криза на страната ни, ала нека се има предвидъ: въ България се произвежда сега толкова много вино, че дори и да не сѫществува никаква икономическа криза, не би могло да се изразходва въ страната ни. То би могло да се продава, само ако можеше да се изнася въ чужбина. Нашето вино, приготвяно по примитивенъ начинъ, може да има пазаръ само въ нѣкои отъ съседните на мънъ страни, но не и въ западните държави. Първо: тамъ се произвежда много вино, много по-добри и дълготрайни отъ нашите виното ни? Нѣкой ще яди въ общата икономическа криза на страната ни, ала нека се има предвидъ: въ България се произвежда сега толкова много вино, че дори и да не сѫществува никаква икономическа криза, не би могло да се изразходва въ страната ни. То би могло да се продава, само ако можеше да се изнася въ чужбина. Нашето вино, приготвяно по примитивенъ начинъ, може да има пазаръ само въ нѣкои отъ съседните на мънъ страни, но не и въ западните държави. Първо: тамъ се произвежда много вино, много по-добри и дълготрайни отъ нашите виното ни? Нѣкой ще яди въ общата икономическа криза на страната ни, ала нека се има предвидъ: въ България се произвежда сега толкова много вино, че дори и да не сѫществува никаква икономическа криза, не би могло да се изразходва въ страната ни. То би могло да се продава, само ако можеше да се изнася въ чужбина. Нашето вино, приготвяно по примитивенъ начинъ, може да има пазаръ само въ нѣкои отъ съседните на мънъ страни, но не и въ западните държави. Първо: тамъ се произвежда много вино, много по-добри и дълготрайни отъ нашите виното ни? Нѣкой ще яди въ общата икономическа криза на страната ни, ала нека се има предвидъ: въ България се произвежда сега толкова много вино, че дори и да не сѫществува никаква икономическа криза, не би могло да се изразходва въ страната ни. То би могло да се продава, само ако можеше да се изнася въ чужбина. Нашето вино, приготвяно по примитивенъ начинъ, може да има пазаръ само въ нѣкои отъ съседните на мънъ страни, но не и въ западните държави. Първо: тамъ се произвежда много вино, много по-добри и дълготрайни отъ нашите виното ни? Нѣкой ще яди въ общата икономическа криза на страната ни, ала нека се има предвидъ: въ България се произвежда сега толкова много вино, че дори и да не сѫществува никаква икономическа криза, не би могло да се изразходва въ страната ни. То би могло да се продава, само ако можеше да се изнася въ чужбина. Нашето вино, приготвяно по примитивенъ начинъ, може да има пазаръ само въ нѣкои отъ съседните на мънъ страни, но не и въ западните държави. Първо: тамъ се произвежда много вино, много по-добри и дълготрайни отъ нашите виното ни? Нѣкой ще яди въ общата икономическа криза на страната ни, ала нека се има предвидъ: въ България се произвежда сега толкова много вино, че дори и да не сѫществува никаква икономическа криза, не би могло да се изразходва въ страната ни. То би могло да се продава, само ако можеше да се изнася въ чужбина. Нашето вино, приготвяно по примитивенъ начинъ, може да има пазаръ само въ нѣкои отъ съседните на мънъ страни, но не и въ западните държави. Първо: тамъ се произвежда много вино, много по-добри и дълготрайни отъ нашите виното ни? Нѣкой ще яди въ общата икономическа криза на страната ни, ала нека се има предвидъ: въ България се произвежда сега толкова много вино, че дори и да не сѫществува никаква икономическа криза, не би могло да се изразходва въ страната ни. То би могло да се продава, само ако можеше да се изнася въ чужбина. Нашето вино, приготвяно по примитивенъ начинъ, може да има пазаръ само въ нѣкои отъ съседните на мънъ страни, но не и въ западните държави. Първо: тамъ се произвежда много вино, много по-добри и дълготрайни отъ нашите виното ни? Нѣкой ще яди въ общата икономическа криза на страната ни, ала нека се има предвидъ: въ България се произвежда сега толкова много вино, че дори и да не сѫществува никаква икономическа криза, не би могло да се изразходва въ страната ни. То би могло да се продава, само ако можеше да се изнася въ чужбина. Нашето вино, приготвяно по примитивенъ начинъ, може да има пазаръ само въ нѣкои отъ съседните на мънъ страни, но не и въ западните държави. Първо: тамъ се произвежда много вино, много по-добри и дълготрайни отъ нашите виното ни? Нѣкой ще яди въ общата икономическа криза на страната ни, ала нека се има предвидъ: въ България се произвежда сега толкова много вино, че дори и да не сѫществува никаква икономическа криза, не би могло да се изразходва въ страната ни. То би могло да се продава, само ако можеше да се изнася въ чужбина. Нашето вино, приготвяно по примитивенъ начинъ, може да има пазаръ само въ нѣкои отъ съседните на мънъ страни, но не и въ западните държави. Първо: тамъ се произвежда много вино, много по-добри и дълготрайни отъ нашите виното ни? Нѣкой ще яди въ общата икономическа криза на страната ни, ала нека се има предвидъ: въ България се произвежда сега толкова много вино, че дори и да не сѫществува никаква икономическа криза, не би могло да се изразходва въ страната ни. То би могло да се продава, само ако можеше да се изнася въ чужбина. Нашето вино, приготвяно по примитивенъ начинъ, може да има пазаръ само въ нѣкои отъ съседните на мънъ страни, но не и въ западните държави. Първо: тамъ се произвежда много вино, много по-добри и дълготрайни отъ нашите виното ни? Нѣкой ще яди въ общата икономическа криза на страната ни, ала нека се има предвидъ: въ България се произвежда сега толкова много вино, че дори и да не сѫществува никаква икономическа криза, не би могло да се изразходва въ страната ни. То би могло да се продава, само ако можеше да се изнася въ чужбина. Нашето вино, приготвяно по примитивенъ начинъ, може да има пазаръ само въ нѣкои отъ съседните на мънъ страни, но не и въ западните държави. Първо: тамъ се произвежда много вино, много по-добри и дълготрайни отъ нашите виното ни? Нѣкой ще яди въ общата икономичес

На излизане от Salonul Oficial, се опътвам към изложбата на скулптора C. Medrea и неговата жена E. Serova M.. Medrea е строг прецизен рисувач, докато въ работите на Serova се чувствува все влиянието на модеризма. От работите на Medrea силно впечатление прави Demetriade въ Hamlet. Въ другата зала на Ateneul Român е открита изложбата на Maria Col. Jonescu - Bacaloglu, а въ зала Mozart — на пастелиста G. Lazar.

Въ зала „Neapa“ на Corteia Românească излага картина си професорът от рисувалното училище въ Яшъ — Octav Bâncilă.

Въ картина си се чувствува ржката на опитът художник. Въ нѣкои негови етюди проличава краската на импреноизъм. Особено съильно впечатление прави „Циганка въ червено“, сѫщо и картина нааречена După două ani (следъ две хиляди години), представяща Христосъ закрилъ съ ръце лицето си, за да не гледа днешната действителност.

Запознавам се съ г-нъ Bâncilă. Размѣни мисли за изкуството. Г-нъ Bâncilă ми разправя за изкуството въ Ромния, азъ то запознавам, доколкото ми е възможно, съ изкуството въ България.

Напускайки изложбата човѣкъ искрено съжелява загдете нѣма по-голѣми връзки между българските и ромънските художници, за взаимно опознаване на изкуство и художници отъ дветѣ съседни страни

Букурещъ, Великденъ 1927 г.

Страхилъ Титириновъ

Съюзъ на младите учени

На 25 априлъ т. г. се състоя въ Брюкселъ първиятъ съюзенъ съборъ на студентите по История на Изкуствата отъ всички университети на Франция и Белгия, подъ председателството на прочутите египтолозъ и управител на царските музеи въ Белгия, Сарарт, професоръ Focillon отъ Сорбоната, душата на парижката група, и други важни лица.

Присъствуваха избрани членове отъ всѣки университет; сѫщевременно ние, чужденците отъ Сорбоната, избрахме единъ официаленъ членъ, който заседава отъ името на Европейската младежъ (представяйки 14 народности).

Това е първиятъ съюзенъ съборъ между студентите отъ единъ и сѫщи отдѣль на две държави, кѫдето се изработи и одобри едногласно уставъ за общъ съюзъ между всички университети.

За въплотяване на тази идея, имайки нужда отъ сила опора, Централниятъ комитетъ ще заседава при лигата на Интелектуалния Институтъ въ Женева, отъ който имаме не само одобрението, но и сила морална поддръжка.

Цельта на тази организация е да сближи младите учени отъ всички държави и да даде възможност за по лесна обмѣна на идеи и изучаване на всички нови открития въ областта на историята на изкуствата и археологията. Да публикува научни трудове, което често пъти е много трудно да се направи самостоително. Да организира екскурзии съ научна цель. Да действува безплатенъ входъ въ всички музеи и намалени цени по пътуванията, и всичко нужно за една научна и плодотворна работа.

Като членъ на Парижката група и членъ на конгреса съмъ помоленъ да дамъ бѣгътъ планъ на тази тѣй нуждна организация.

Нуждено е да се организира при Българския университетъ подобна група, която да сплоти членовете отъ отдѣлътъ, напр. по Археология и Естетика. За организацията имъ нека се поискатъ отъ парижката група сведения.

Закрѣпнала и давайки резултати, групата може достойно да влѣзе въ общата организация, за да бѣде полезна на себе си и своя народъ, който има нужда да бѣде по-добре познатъ въ чужбина.

Парижъ, 7 Май 1927 г.

Г. Бакърджиевъ
студентъ

Известниятъ италиански писателъ Антонио Белрамели е издалъ новия си романъ: „Il passo dell'ignota“ (Стъпката на непознатата) и преиздалъ прочутия си романъ: „Il Cavalier Mostardo“.

ВЕЛИКИ ПЕТЬКЪ отъ Йорданъ Стратиевъ

За стихотворенията на Йорданъ Стратиевъ бѣхъ далъ нѣкога следната характеристика:

Въ тѣхъ има малко непосрѣдни отеквания на чувството. Ето защо Йорданъ Стратиевъ не смогва да ни обжегне — пленява ни само съ своята бално-котильонна атмосфера, съ изящността на образът си, съ музиката на своя подвиженъ стихъ. Огньтъ на неговата душа е безъ пламъкъ: вмѣсто да гори, тя тлѣе, обхваната отъ една воля за красота, която отрича действителния свѣтъ, като го залива съ многоцвѣтенъ дъждъ, като издига съдомбагрени джги надъ него. Скръбта нѣкога не цари, а тѣжата е ароматна като парфюма на неговия бѣлъ Пиеро и неговата нѣжна Колумбина. Може би душата на поета да напусне единъ день своето сънно състояние, да хвърли синтѣ одежди на сомнамбула и да затанцува, като дръзка Саломе предъ настъ.

Чета сега сбирката му „Велики Петькъ“ (Издание на Ф. Чипевъ, София, 1927 г.) и си спомнямъ за писаното нѣкога. За съжаление новите 14 стихотворения, прѣснати между старите, не носятъ нищо ново. Душевниятъ животъ на поета продължава да бѣде сѫщиятъ, а темите — сякашъ ловени въ въздуха. Впрочемъ, на такива теми сѫ написани и нѣкои отъ старите му работи. Изобщо взето, безъ огледъ на стари и нови, частъ отъ стихотворенията му правятъ впечатление, че сѫ изнинали изъ случайните поетични навеи (типични примери: „Визитна карта“ и „Цвѣтя“), а друга — че почиватъ върху гола измислица (типично примеръ: „Ковчегъ“). Само твърде малка частъ има за основа проявите на едно истинско поетическо въображение и между тѣхъ сѫ две вѣтъ му хубави стихотворения „Карнаваль“ и „Пиеро“ — единствените, които биха могли да влѣзатъ въ една антология.

Макаръ да носятъ следи отъ нѣкои по-съвременни влияния, стихотворенията на Йорданъ Стратиевъ сѫ единъ отъ късните отгласи на символизма — въ душа съ известни творчески заложби, но безъ особенъ стремежъ къмъ самобитност. Физиономичното въ тѣхъ е твърде мало и почти недостатъчно, за да можешъ да портретиращъ автора имъ. То е дадено главно въ споменатите две стихотворения „Карнаваль“ и „Пиеро“, за които важи приведената по-горе характеристика. Отъ повечето работи обаче се получава познатиятъ образъ на символиста като типично случай, но не и образът на една индивидуалност съ неповторими черти.

Поезията на Йорданъ Стратиевъ, макаръ и да подкупва понѣкога, не минава презъ душите ни, не ни обсебва. Причината за това енейниниятъ осъжденъ душевенъ животъ: не толкова въ широчина, колкото въ дълбочина. Чувството е лишено отъ съкровеност. Това е може би присъщо на Йорданъ Стратиева и следователно физиономично, но не всичко физиономично е приемливо, защото има и черти отрицателни измежду физиономичните.

И у Николай Лилиевъ чувството е осъждано въ широчина, и то е бедно откъмъ разнообразни прояви, но има дълбочина, съкровеност. Ето защо Николай Лилиевъ, макаръ да свири на еднострънна лира, успѣва да ни зарази, докато тоновете на Йорданъ Стратиева ни оставатъ равнодушни, понеже сѫ лишени отъ съкровеност, а понѣкога сѫ дори фалшиви.

К. Гълъбовъ

ВАСИЛЬ ЛЕВСКИ - ДЯКОНЪТЪ БИОГРАФИЯ

отъ д-ръ ИВ. КЛИЧАРОВЪ * ЦЕНА 30 ЛЕВА

Доставя Печатница „РОДОПИ“ - София, Царь Самуилъ, 50

РАЗНИ

КЪМЪ АБОНАТИТЕ. Поканватъ се всички онни, до които е изпращанъ „Стрелецъ“, да побързатъ съ изплащането на абонамента. Сумите да се изпращатъ съ препоръчано писмо.

Наградени писатели. Не отдавна изте срокът за печатане на конкурси работи въ „Вестникъ на жената“. Сега се съобщава, че по решението на журитъ г. Д. Шишмановъ, Д. Подвързачовъ и Д. Б. Митовъ, първата премия отъ 3000 лв. е получила г. Чавдаръ Мутафовъ, членъ на литературния кръгъ „Стрелецъ“, за разказа „Майка“; втора премия отъ 2000 лв. пакъ за разказа взима г. Н. Тодоровъ - Фоль. Първа премия отъ 2000 лв., за стихотворения взима г. Д. Пантелеевъ, членъ на литературния кръгъ „Стрелецъ“, за стихотворния цикъл „Зименъ сън“; втора премия отъ 1000 лв., пакъ за стихотворения, взима г-ца Въра Денкова. Нека помнимъ, че този конкурсъ бил устройствъ създаденъ на „Вестникъ на жената“ и е първиятъ по рода си у насъ. Г-нъ Х. Чолчевъ, редакторъ и стопанинъ на въпросния вестникъ, заслужава похвала за хубавата инициатива. Нека този конкурсъ на „Вестникъ на жената“ не бѣде последнъ.

Конкурси въ Америка за къси разкази и романи: едно списание устройва конкурсъ съ премия отъ 25000 долара за романтиченъ разказъ отъ неизвестенъ авторъ; едно книгоиздателство устройва другъ конкурсъ съ две награди отъ по 25000 долари за романъ, написанъ отъ мажъ и за романъ написанъ отъ жена. Обявенъ е сѫщо такъ и трети международенъ конкурсъ съ награда отъ 7500 долари за романъ изъ американската история.

Школата за мѣдростъ въ Дармщадъ е имала напоследъкъ заседания, въ които сѫ чели сказки редица нѣмски учени подъ „диригентството“ на Графъ Кайзерлинкъ, основателя на школата. Единъ отъ сътрудниците на „Literarische Welt“ дава отрицателна преченка на тия четения и изобщо на „Школата за мѣдростъ“. Особено не благоприятенъ е отговоръ за сказките на Графъ Кайзерлинкъ, отъ които нишо не се разбирало. Той билъ „словесенъ фонтанъ“. Съ мѣжа се доловява съдържанието изпреварящи се думи. Ораторътъ Кайзерлинкъ съ противоположното на единъ мѣдрешъ: мѣдрецъ концентрира учениците, Кайзерлинкъ ги енервира“. Освенъ това на „Дармщадския мѣдрецъ“ се подхвърля, че наричай себе си „автократиченъ по инстинктъ“ и др. п. Това, което се вършило въ Дармщадската „Школа за мѣдростъ“ било „нѣщо повече отъ комично“. Бележката е озаглавена подигравателно „Графъ Сократъ“.

III. Конгресъ за Естетика и обща художествена наука въ Хале отъ 7-9 юни 1927. Управлението на дружеството за Естетика и обща художествена наука е избрало Хале, като място за заседание на третия конгресъ.

Образованото въ Хале място настоятелство се председателства отъ проф. D-ръ Utitz.

Конгресътъ ще даде преимущество едно разяснение на проблемата на символа и ритъма, а извѣнъ това и нѣкои общи реферати, както и редица театрални и музикални вечери, изложби и забавления които традиционно придвижватъ плана за дейността на конгреса, който и сега е изпълненъ съ знаменити реферати напр. Max Dessoir (Berlin):

„Историческо и систематично разглеждане на изкуството, Theodor Ziehen (Halle):

„Ритъмътъ въ общото философско разглеждане“, Wolfgang von Waltershausen (München):

„Ритъмътъ въ музиката“, Paul Menzer (Halle):

„Изкуство и възпитание“, Wilhelm Weber (Halle):

„Изкуство и история“,

Ernst Cassirer (Hamburg):
„Символната проблема и нейното място въ системата на философията“, Arnold Scherind (Halle):
„Символътъ въ музиката“, Emil Utitz (Halle):
„Новиятъ реализъмъ“.

Конгресниятъ докладъ ще бѣде посветенъ на Господинъ Проф. D-р Max Dessoir, по случай 60 години отъ рождението му. Членовете на дружеството ще го получатъ бесплатно, а всички останали конгресисти, при предплата на намалени цени.

Откриването на конгреса става въ Аулата на университета, въ която, непосредствено следъ него, ще почне заседанието на общество — ржководящите представители на философията, кѫдето сѫ поканени да взематъ бесплатно участие всички посетители на конгреса.

Въ своя планъ за дейност управлянието на кантовото общество (Artur Liebert) дава сѫщо така една богата програма.

Наскоро Франческо Флора ще издае единъ романъ съ заглавие „Вѣчната градъ“. Франческо Флора е авторъ на критичната студия: „Отъ Романтизма до Футуризъм“ и на единъ трудъ върху творчеството на Габриеле д'Анунцио.

АДМИНИСТРАТИВНИ

Пловдивъ. Ана Илиева, сумата 56 лв., получена, но не сте посочили адреса. ПОСОЧЕТЕ го.

С. Грамада (Кулско). Мано Митовъ, защо пращате 38 лв., когато тръбва 56 лв.

Ст. Загора. Въвзд. Д-во „Милосърдие“. Пратили сте 50 лв. изпратете още 6 лв.

ИЗЛЕЗЕ ОТЪ ПЕЧАТЬ:

ОБЩЕСТВЕНИ ГРИЖИ ЗА

ДЕТЕТО

БОРБА СЪ ДЕТСКАТА СМЪРТНОСТЪ

отъ

д-ръ НИКОЛА Г. КОЙЧЕВЪ

Продава: Печатница „РОДОПИ“ на Тод. Л. Клисаровъ СОФИЯ * УЛ. ЦАРЬ САМУИЛЪ № 50

Книги на литературния кръгъ „Стрелецъ“

Чавдаръ Мутафовъ — Дилетантъ, романъ. Цена 40 лв.

Чавдаръ Мутафовъ — Покерътъ на темпераментъ. Цена 5 лв.

Ура (Ас. Златаровъ) — Цвѣтя за него, поема, 4-о издание. Цена 20 лева.

Ура — Пѣсни за нея, поема: 4-о издание. Цена 20 лв.

К. Гълъбовъ — Животъ, истина, творчество, литературни опити. Цена 16 лв.